

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

(Published by Cactus - friends Society of Slovenia)

DECEMBER 1989 - JANUAR-FEBRUAR 1990

VSEBINA (CONTENTS):

1.	Obvestila društva	1
2.	Silvestrovanje, Članarina, Razstava NARAVA-ZDRAVJE	2
3.	Najpogostejši škodljivci - S. Zgonec	3
4.	Naših dvajset let - M. Prelec	4
5.	Mammillaria wildii v. aurea - J. Slatner	5
6.	Lobivia famatimensis - J. Kunej	7
7.	Utrinki iz zgodovine odkrivanja in vzgoje kaktej (nadalj.)	8
8.	Ferokaktusi - P. Jerin	10
9.	Sodelovanje slovenskega in hrvatskega društva	10
10.	Zahvala profesorju Štimcu	11
11.	Že 20 let ? - D P K S	12
12.	O cepljenju kaktusov - F. Pretnar	12
13.	ALPSKI KOTIČEK - Cvetje v steni - F. Pretnar	14
14.	- Po Savi navzgor - M. Prelec	16

O B V E S T I L A D R U Š T V A

Sestanki društva bodo

8. DECEMBER 1989 OB 17. URI

- **SILVESTROVANJE** pri Mraku s pestrim programom (obvestilo posebej)

12. JANUAR 1990 OB 17. URI

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje: Tople grede in rastlinjaki
3. Diapositivi: tov. Pogačnik
4. Razno (semena, zemlja)

9. FEBRUAR 1990 OB 17. URI

1. Občni zbor društva
 2. Predavanje: Lobivije
 3. Diapositivi: tov. Gašperin
 4. Razno (semena, zemlja, lončki)
-

Naslovna stran - cover picture

Foto: Peter Jerin

Risbe: Marija Prelec - drawer

Dopise pošljite na naslov, ki je na ovitku biltena!

SILVESTROVANJE "PRI MRAKU"

Tudi letošnji decemberski sestanek bo kot vsako leto v gostišču "**PRI MRAKU**" - Rimska cesta 4 (tel. 223-412), in sicer v jedilnici in to dne 8. decembra ob 17. uri in dalje. Že običajno prijetno razpoloženje bomo kot običajno popestrili s tombolo (prinesite dobitke in ne pozabite tudi na kaktuse). Prostora bo dovolj. Pridite, ne bo Vam žal!

D P K S

ČLANARINA

Upravni in nadzorni odbor sta ob soglasju večine prisotnih članov določila članarino za 1990. Ta znaša 12 DEM (plačljivo po priloženi položnici v dinarski protivrednosti na dan plačila). Za študente in dijake znaša članarina 8 DEM. S to vsoto pokrivamo komaj gole sztroške biltena; ogromno dela nekaterih članov društva pri biltenu pa je brezpačno, zato prosimo vse člane, da vestno poravnajo članarino. Zaradi evidence glede števila izvodov biltena prosimo člane, da nakažejo denar čimprej. Hvala za razumevanje. Dopisujte v svoj biltén! Vsem, ki se "Pri Mraku" ne bomo srečali, pa Želimo srečno 1990!

D P K S

RAZSTAVA "NARAVA - ZDRAVJE"

na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani (od 18. do 22.X.1989)

Zopet ena manj uspešnih razstav, največ zaradi neustreznega razstavnega programa. Ljudje si želijo cvetja in zelenja, tega pa žal na teh razstavah ni več. Prav zato je še toliko bolj čudno, da se Gospodarsko razstavišče še kar naprej oklepa programa, ki ne privablja obiskovalcev, razen "obveznih" šolarjev.

V upanju, da bomo vsaj malo zaslužili za zadnjo letošnjo številko biltena so nekateri naši požrtvovalni člani prodajali za društvo značke, biltene in reklamiralo društvo. Žal je bil odziv minimalen in temu ustrezno tudi naši dohodki. Kljub temu se vsem članom, ki so svoj prosti čas žrtvovali za društvo najlepše zahvaljujem.

Vaš predsednik

P.S. Začetkom septembra v Dolenjskih toplicah in konec septembra v Mariboru sta bili dve res lepi cvetlični razstavi. Še posebno slednja, je bila izredno bogata in res vredna ogleda.

NAJPOCOSTEJSI ŠKODLJIVCI

PRŠICE PRELKE

Pršice prelke so vse pogostejši škodljivec kaktej. Škodo delajo s sesanjem sokov, zaradi česar rastline zgubijo zanje značilno barvo. Zaustavi pa se tudi njihova rast. V kolikor jih nismo pravočasno odkrili, lahko že v kratkem času povzročijo rastlinam težke poškodbe. Zelena barva postaja vse bolj bleda. Na rastlinah pa se pojavijo pluti podobne tvorbe, ki deformirajo rastlino.

Zatiranje je učinkovito, če rastline poškropimo z 0,1 % folimatom. Škropljenje pa moramo nekajkrat ponoviti. Kot preventivni insekticid z akaricidnim delovanjem pa lahko uporabimo tudi actellic.

KORENINSKE UŠI

Koreninska š je najnevarnejši škodljivec kaktej in sočnic. Za razliko od listnih uši, ki živijo na listih, živi ta na koreninah. Škodo dela s sesanjem sokov iz korenin. Vsa težava pa je v tem, da jo običajno sploh ne opazimo, ker je v zemlji. Da je nekaj narobe z našimi rastlinami, odkrijemo običajno šele takrat, ko so te pričele vidno hirati. Za marsikatero slabotnejšo rastlino pa je to lahko usodno.

Ker je zatiranje koreninski uši težavno, jih v prvi vrsti preprečujemo, zatiramo pa samo po potrebi. Spomladji pri presajanju si korenine dobro ogledamo. Za vsak primer pa med zemljo primešamo še volaton granulat ali galition - G. Čim opazimo, da rastline ne rastejo kot bi morale, jih preventivno zalijemo z 0,1 % folimatom ali metasystoxom. Zalivanje ponovimo po 10 dneh.

red prezimovanjem jih moramo prav tako preventivno zaliti z enim od insekticidov. Saj bi se lahko uši močneje razvile v času prezimovanja, kar bi bilo zelo nevarno.

LISTNE UŠI

Listne uši so na kaktejah redke. Pojavijo pa se rade na popkih in cvetovih. Saj tam lažje pridejo do soka. Zaradi sesanja sokov so cvetovi deformirani. To pa ni najhujša škoda. Mnogo večja je ta, da uši s sesanjem prenašajo virusne bolezni. Zato jih moramo redno zatirati. Čim jih opazimo, napadene rastline poškropimo z 0,1 % actellicom ali 0,2 % etiolom. Škropljenje po potrebi ponovimo.

RASTLINJAKOVA ŠČITASTA UŠ

Rastlinjakova ščitasta uš ali bela mušica se na kaktejah za enkrat še ne pojavlja. Zato pa je že kar pogost škodljivec na nekaterih sočnicah. Škodljivca spoznamo po tem, da, ko se napadene rastline dotaknemo, se dvigne v zrak cel roj drobnih belih me-tuljčkov. Škodljivi pa niso sami metuljčki, temveč njihove ličinke, ki so prisesane na spodnji strani listov. Ličink je lahko toliko, da so prisesane na liste druga poleg druge.

Zatiranje je težavno, ker se izredno hitro navadijo na vsak insekticid. Zato moramo te redno menjavati. To velja še posebej za piretroide, kot so: fastak, decis, sumicidin, fenval in druge. Poleg omenjenih pripravkov pa lahko uporabljam za zatiranje rastlinjakove ščitaste uši še actellic in folimat.

Slavko Zgonec

NAŠIH DVAJSET LET

Prijatelji kaknej, ki se vsak mesec zbiramo v našem društvu, kaj nas privlači in navdušuje že dvajset let? Gotovo ima vsak od nas svojo zgodbo, kako in zakaj se nam je pridružil. Zaradi kaktusov. Nenavadne eksotične rastline, ki v naših krajih ne uspevajo, imajo svojo draž. So kakor okence, skozi katero pogledaš v svet, da bi več vedel, bolj užival in kdaj pa kdaj ar ušel vanj na kratke počitnice. Morda tega sploh ni mogoče prav razložiti, zakaj so nas ravno kaktusi ujeli na svoje bodice.

Svet kaktusov in sočnic je velikansko kraljestvo. Spoznavati ga, vživljati se vanj in njegovo bogastvo posredovati še drugim, se mi zdi temelj našega društva. Spomnite se naših sestankov. Kar prerivamo se okrog tistega, ki je prinesel pladenj mladih rastlin na prodaj. Z zanimanjem prisluhnemo strokovnemu predavanju, da bi se še kaj naučili in novega zvedeli. Uživamo ob gledanju mojstrskih barvnih diapositivov, ki nam omogočajo spoznati precej več sukulentnih rastlin, kot pa bi jih vsak od nas sam mogel kje videti. Življenje društva diha še širše na razstavah, v društvenem biltenu in na skupnih izletih.

Toda prav na začetku te žive dejavnosti so tisti majhni plastični lončki, v katerih se odvija življenje neznatnega dela sveta sočnic pri nas doma. Naj jih je samo nekaj ali pa par tisoč, vseeno. Naj so kupljeni, podarjeni, vzgojeni iz semena, morda je kateri tudi ukraden, vseeno. Kaj naj rečem o njih? Menda največ povem, če rečem, da se imamo radi. Zaradi veselja, ki ga imamo z njimi, se trudimo spoznavati njihove življenske potrebe in jim ustreši. Poskušamo razumeti, kdaj jih je treba zalivati, kdaj jih pustiti suhe, katere postaviti na sonce in katere v senco, kako jih sejati in ravnavati s sejančki, kako jih zavarovati pred škodljivci in tako naprej. In če smo jim dali, kar potrebujejo za svoj obstoj, nas nekega dne presenetijo z nasmehom svojih prelepih cvetov.

Kaj pa, če kateri noče cveteti? Ca bomo mar za kazen polili s kropom ali zaprli v zmrzovalnik? Da bo drugič bolj ubogal in pridno cvetel. Čudna misel, kajne. Čeprav ljudje pogosto tako ravnamo drug z drugim. Pri kaktusih se nam pa ne bo posrečilo. Biti moramo do njih razumevajoči in se vživljati v njihovo njim dano naravo. Pravzaprav nas učijo, da moramo biti bolj ljudje tudi med seboj. Saj toliko kot kaktusi, smo pa že vredni.

Mislim, da ta duh medsebojnega razumevanja veje v našem društву že dvajset let. V družbi kaktusov smo v dobi družbi. Kakorkoli že se bo nepredvidljiva bodočnost hotela poigravati z nami, v kaktusih imamo vedno zanesljive prijatelje. Ostali bodo to kar so - kaktusi. Bili so nam v veselje doslej in nam bodo še naprej. Naj zato ob jubileju našega društva vsem prijateljem kaknej nazdravim s polno čašo veselja, pristnega razumevanja in osrečujočega sožitja s kaktusi in med seboj. Živeli!

Marija Prelec

MAMMILLARIA WILDII v. AUREA

Kakteje brez klorofila prebolijo otroške bolezni.

foto: Holynski

Kar 11 let je že minilo od prve izkušnje ustvariti nekaj, po čemer te bodo ljudje poznali. Z leti so se nabrale izkušnje, ki nudijo manj zahtevno in uspešnejšo vzgojo takih kaktej. Naj navedem nekaj začetnih težav in njihovo rešitev:

- RAZMNOŽEVANJE: Prvi rez je vsekakor najbolj problematičen. Obstaja velika možnost propada zgornjega in spodnjega dela. Rezultati so pokazali, da je cepljenje vrha skoraj vedno neuspešno, zato pa je cepljenje stranskih poganjkov toliko bolj zanesljivo. Čas cepljenja je odvisen od rasti podlage. Ko je spoj enkrat zraščen, pa do propada ne pride več.

- TEMPERATURA: Nobenega razloga za varovanje pred mrazom ni. Morda so bolj nevarne previsoke temperature.

- SVETLOBA: Prešibka svetloba povzroča razvoj bolj zelenega tkiva, premočna pa razvoj rdečkastega. Najboljša rešitev je prekri-

vanje s plastičnimi snovmi, najslabša pa gojenje za steklom.

- ZALIVANJE: Bolj je odvisno od podlage. Večjo količino vode potrebujejo pravkar cepljene rastline.

- GNOJENJE: Zaenkrat predstavlja nerešen problem.

- PARAZITI: Pojavljajo se invazije pršic, ki zapiščajo oranžne rane. Parazite uničujem s kombinacijo akaricidov, ki delujejo na odrasle živali oziroma njihova jajčeca.

- GLIVIČNE BOLEZNI: Po napadu parazitov se ob vlažnem vremenu pojavijo še različne glivične okužbe. Zatiram jih s kombinacijo fungicidov neposredno po uporabi akaricidov.

- PRŠENJE: Poleg pozitivnih rastnih učinkov omogoča razvoj glivičnih obolenj, zato sem se mu odpovedal. Od tedaj takorekoč ni več teh poškodb. 1 - 2 krat letno jih opere topel dež, sicer pa so povsem suhe.

ZAKLJUČEK:

Gojenje kaktej brez klorofila ni skorda nič zahtevnejše od gojenja drugih oblik, delo z njimi pa kar vleče k eksperimentiranju. Z leti nama je s Francijem Pretnarjem uspelo vzgojiti kar lepo število takih kaktej. Nekatere so malo manj prepričljive, druge pa predstavljajo prave bisere v rastlinjaku. O njihovih posebnostih bo izšel daljši sestavek v eni izmed prihodnjih številk. Za vse tiste, ki ste že pozabili, a vas zanimajo vzroki nastanka kaktej brez klorofila, priporočam naslednjo literaturo:

- Popović Đ.: Besklorofilni kaktusi - Hibotani pripadaju nekom drugom svijetu
Vjesnik sekcije kaktusara, Zagreb 1984
- Popović Đ.: Opatijski biseri
Vjesnik sekcije kaktusara, Zagreb 1985
- Pretnar F.: Echinocereus knippelianus f. aurea
Kakteje in druge sočnice, Ljubljana 1988
- Slatner J.: Cvetovi, ki to niso
Proteus, Ljubljana 1984
- Slatner J.: Forma aurea in forma rubra
Kakteje in druge sočnice, Ljubljana 1985
- Slatner J.: Besklorofilni kaktusi na pohodu
Vjesnik sekcije kaktusara, Zagreb 1989

Jure Slatner

LOBIVIA FAMATIMENSIS

V družini lobivij je okoli 70 različnih vrst in še veliko variacij. Njihova domovina sega od visokih Andov v srednjem Peruju vse do severne Argentine, največ pa jih najdemo v Boliviji.

Gojitev lobivij je enostavna, večina avtorjev jih prišteva med začetniške kakteje, ki razen nekaj izjem dobro uspevajo tudi v stanovanjih na okenskih policah, če so vsaj v nekoliko sončnih legi. V domovini so dokaj ostri prirodni pogoji, zelo sončna poletja, suhe in mrzle zime, zato je najbolje, če jih pri nas

foto:P.Jerin

gojimo na prostem, zaščitene pred dežjem, pozimi pa na suhem in hladnem. Če jih imamo na toplem, mora biti prostor zelo svetel. Pomadi jih začnemo zalivati dokaj pozno, to je šele aprila, poleti zalivamo nekoliko več kot druge kakteje. Zemlja zanje naj bo prepustna in naj vsebuje nekaj več humusa, kot je navada pri drugih kaktejah. Lobivije rade cvetejo, vendar kasneje kot

rebucije ali ajlostere, navadno ne pred tretjim letom starosti. Cvetovi so veliki. Vzgoja iz semena ni težka, lahko pa jih vzgajamo tudi iz poganjkov, ki se obilno razraščajo.

Domovina Lobivije famatimensis je Argentina v provinci La Rioja v pogorju Sierra Famatima, po katerem je dobila tudi svoje sedanje ime. Njena nahajališča so na nadmorski višini 2000 do 3000 m, okoli 300 južne geografske širine. Pogosto jo imenujejo tudi Lobivia pectinifera, kar pa je seveda narobe. Lobivija famatimensis je cilindrične oblike, ki včasih tudi brsti, visoka je do 35, v premeru pa doseže tudi do 25 mm. Telo je umazanozelene barve, reber ima 18 - 24, bodice so kratke mehke. Cvetovi so zelo veliki, v premeru do 6 cm, jajčno rumene barve s škrlatnimi zunanjimi cvetnimi listi. Ta vrsta ima mnogo variacij, Backeberg jih navaja okoli 20.

Josip Kunej

Literatura:

Ing. E. Novak: KAKTEJE IN SUKULENTE
št. 6/1978

UTRINKI IZ ZGODOVINE ODKRIVANJA IN VZGOJE KAKTEJ

(4.nadaljevanje in konec)

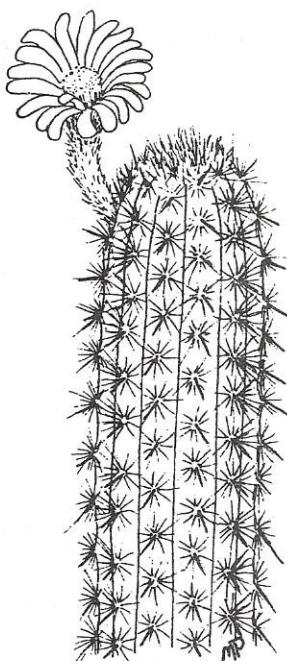
Svet po II. svetovni vojni

S pomočjo novih pripomočkov in razvojem nekaterih novih znanstvenih panog so raziskovalci odkrili mnogo več podrobnosti kot vsa stoletja prej. Seveda to ne pomeni, da so množično odkrivali nove vrste, pač pa so mnoge kakteje na novo razvrstili v bolj ustrezne kategorije.

Zlasti v Evropi je postal gojenje kaktej velika moda. V zahodni Evropi se pojavljajo združenja zbiralcev kot gobe po dežju, malo kasneje pa še na vzhodu. (Sicer so prva društva nastajala že v prejšnjem stoletju). Mnoga društva so začela izdajati bolj ali manj strokovne biltene, ki so sčasoma prerasli v prave revije. Po strokovnosti in nakladi še vedno prednjačijo KUAS. NCSJ (Velika Britanija) in CSSJ (ZDA). Od vseh revij je najbolj strokovna "Bradleya", ki jo izdajajo enkrat letno v Veliki Britaniji, vsebuje pa izbor najbolj kompleksnih sestavkov o določenih rastlinah.

Poleg raziskovalcev svoj lonček vedno pristavijo tudi prodajalci. Ogromne zaslужke so kovali z uvozom večjih odraslih rastlin, le manjši delež jim je prinašala vzgoja iz semena in prodaja tehničnih pripomočkov. Ekspedicije in nove klasifikacije so se množile (Buxbaum, Andreae, Backemberg, Ritter). Združenja raznih strokovnjakov, ki so se pravočasno zavedli ekološke opustošenosti

* so poskušala na razne načine preprečiti ropanje in zdi se, da jim je končno uspelo z ustanovitvijo IOS (International Organization for Succulente), kamor so bili v začetku vključeni taki strokovnjaki kot Hutchinson (ZDA), Cardenas (Bolivija), Rauch (ZRN), kasneje pa praktično vsi, ki v sodobni znanosti kaj veljajo. Predvsem so z deklaracijami in konvencijami preprečili prodajo takoimenovanih importov, dogovorili pa so se tudi za druga pravila in dolžnosti.

Hageocereus acranthus

Strokovnjakov, ki so trenutno vodilni na tem področju, je mnogo preveč, da bi našteli vsaj najpomembnejše. Nekaj pa je prav gotovo takih, o katerih bo zgodovina še povedala svoje in ne bodo utonili v pozabo: Humphrey, Herzberg, Brinson, Donald, Sanchez-Mejorada, Anderson, Lamb, Bravo, Colomas, Mauseth, Barthold, Hunt, Lenzenberger, Taylor, Braun, Hilgert, Rowley, Buxbaum, Benson, Eggli, Glass, Foster, Riha, Kladiwa, Lau, Horst, Rauch, Uebelmann, Fleischer, Schutz, Schlosser, Kolar...

Tudi naših krajev kakteje niso obšle. Prve so prinašali ljudje, ki so pogosto potovali po Evropi, kjer so tudi spoznali to novo "modo". O njihovih zbirkah nameravamo objavati obširnejše podatke v naslednjem letu. Za enkrat le nekaj podatkov o društvenem delovanju na naših tleh, kjer pa zavestno izpuščam razne podatke in statistike.

Pod vodstvom nepozabnega Atija (ing. Engelberta Novaka) smo ustanovili Društvo prijateljev kaktej Slovenije, kajti prva in edina knjiga o kaktejah slovenskega avtorja Franceta Vardjana iz leta 1966 je sprožila izredno zanimanje za te rastline. Do tedaj (1971) je bila revija "Moj mali svet" edini posrednik med kakteisti. Začeli smo obiskovati razna predavanja v kleti srednje gradbene šole v Ljubljani, kjer smo ob diapositivih spoznavali različne izkušnje najstarejših gojiteljev. Žal so se mnogi od njih umaknili v "ilegal", čeprav bi njihove dragocene izkušnje potrebovali še posebno mlajši, ki smo pogosto zaletavi, a željni znanja, ki ga je moč pridobiti le od dolgoletnih gojiteljev.

Nekaj let po ustanovitvi društva v Ljubljani, se je formirala "sekcija kaktusara" v Zagrebu. Pod vodstvom profesorja Štimca so dohiteli razvoj s hitrimi koraki. Zlasti s kvaliteto svojega glasila "Vjesnik sekcije kaktusara" so kmalu pridobili kakih 200 članov širom Jugoslavije. Žal obe društvi muči gospodarska, še bolj pa finančna stiska. Vendar je dejavnost društev izobraževa-

nje, zamenjava kaktej in semen, nabava rekvizitov, informacije o novih materialih, priprava razstav, izmenjava literature, in druge dejavnosti prevec dragocena, da bi društvo prenehalo z delom.

Ob koncu letošnje "nadajevanke" naj še enkrat spomnim gojitelje, da mi priskočijo na pomoč s podatki o starejših, zlasti predvojnih zbirkah in zbiralcih, kajti le tako bom našo zgodovinsko podobo lahko predstavil korektno in dokumentirano.

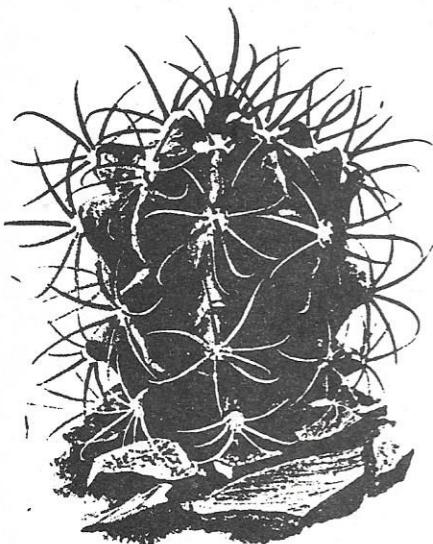
Jure Slatner

FEROKAKTUS I

Ferokaktusi so precej nenavadne kakteje. Zanje so značilne izredno dolge in pogosto živo obarvane bodice. V evropskih zbirkah lahko vidimo ferokaktuse tudi z 10 cm dolgimi bodicami pri razmeroma majhnih rastlinah. Žal te vrste v Evropi praktično sploh ne cveto ali pa izredno redko. Običajno se pokažejo prvi cvetovi šele pri 20 in več let starih rastlinah. Kljub temu so precej priljubljeni, žal pa so pri nas še vse premalo razširjeni.

Najbolj pogoste vrste ferokaktusov pri nas so: Ferokaktus latispinus, melocactiformis, histrix, horidus itd. Cvetovi se pri ferokaktusih pojavijo pri vrhu v obliki venca. So razmeroma majhni in običajno rdečaste barve. Razmnožujemo jih izključno le s sejanjem.

Setev ferokaktusov je precej zahtevena. Najpreje lepo vskalijo, potem pa jih je težko obdržati. Potrebno je zalivanje s previcurjem, da preprečimo gnitje sejancev.

Ferocactus horridus

Peter Jerin

SODELOVANJE MED SLOVENSKIM DRUŠTVOM PRIJATELJEV KAKTEJ IN SEKCIGO KAKTUSARA DRUŠTVA PRIJATELJA CVIJEĆA I ZELENILA ZAGREB

Dosedanje sodelovanje obeh društev je potekalo na več načinov. Najprej je treba povedati, da so nekateri člani slovenskega

društva hkrati tudi člani hrvatskega in obratno. Člani obeh društev se medsebojno obiskujejo in sodelujejo na razstavah v Ljubljani in Zagrebu. Člani slovenskega društva so imeli že nekaj predavanj v Zagrebu (Jure Slatner, Peter Jerin...). Slovensko društvo je pomagalo hrvatskemu tako, da jim je omogočilo kupiti poceni barvne fotografije, ki so objavljene v obeh biltenih s časovnim zamikom.

7. oktobra je bil skupni sestanek delegacij obeh društev, ki sta ju vodila oba predsednika (ing. Peter Jerin in Josip Kunej). Razgovor je tekel v prijateljskem tonu v reprezentativnih prostorih gradu Veliki tabor, ki je po UNESC-u uvrščen v nulto - to je najvišjo kategorijo svetovnih kulturnih spomenikov.

V razgovoru je bilo najprej izrečeno priznanje slovenskim kolegom za bratsko pomoč, ki so jo nudili doslej sekciiji kaktusara v Zagrebu. Glina tema razgovora pa je bila perspektiva našega nadaljnega sodelovanja - predvsem kako to sodelovanje poglobiti. Sekcija kaktusara iz Zagreba je predlagala, da se uvede enoten časopis za obe društvi v obeh jezikih. Časopis naj bi imel enak zunanjji izgled, skupni dvojezični članki in posebne specifične informacije za vsako društvo. S tem bi postal bilten podoben po konceptu skupnemu Nemško - Švicarsko - Avstrijskemu časopisu "Kakteen und andere Sukkulanten".

Predsednik in vodja slovenske delegacije ing. Peter Jerin je prikazal, da bi bili stroški izdajanja biltena v takšni obliki bistveno večji. Po daljši razpravi je prišlo do sklepa, da se zelo pomembni članki objavljajo v enem in drugem časopisu. Tu so mišljeni članki na dokaj visoki ravni, ki bi obravnavali vzgojo kakatej vključno z zaščito, sistematiko z morfologijo itd.

Naslednji sklep je bil, da so takšni sestanki, kot je bil ta - to je srečanja predstavnikov obeh društev, vsako leto v oktobru v gradu Veliki tabor, s tem da se število predstavnikov obeh društev po želji poveča.

S temi sklepi seznanjamо članstvo obeh društev, da se člani sami lahko opredelijo do teh sklepov. Obema društvoma želimo tudi v bodoče dobro in plodno sodelovanje.

prof. Josip Štimac

ZAHVALA PROFESORJU STIMCU

V imenu slovenskega društva se prof. Štimcu najlepše zahvaljujem za organizacijo srečanja obeh društev v čudovitem ambientu gradu Veliki tabor v Hrvatskem zagorju. Pri tem je pokazal, da je dober koordinator, psiholog in gostitelj, za kar smo mu še posebno hvaležni.

Uporabnost gradu Veliki tabor je v veliki meri omogočil prav prof. Štimac s svojim velikim doprinosom pri obnavljanju grajske-

ga interiera, za kar je dobil tudi visoko republiško priznanje. Tej čestitki se pridružujemo tudi mi in kdor si bo ogledal ta čudoviti grad mu resnično ne bo žal. Pri nadaljnem delu pri obnovitvi gradu in gojitvi kaktusov mu želimo še obilo uspehov.

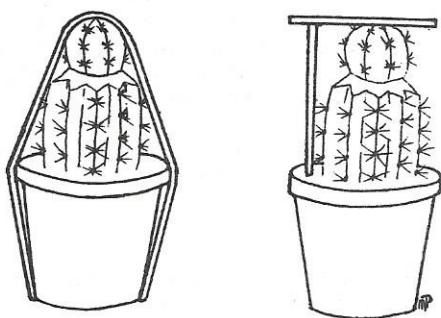
za DPKS - Jerin Peter

ZE 20 LET ?

Da, takrat pred dvajsetimi leti je že bilo sicer še neuradno ustanovljeno naše društvo oziroma točneje: nastale so prve skupine entuzijastov, ki so s svojim požrtvovalnim delom omogočili kasnejšo uradno proglašitev društva. Kaže, da bo tudi tokrat potrebno trdo delo, da bomo lahko v teh težkih časih tudi obstali. Bodimo optimisti ! Vsakdo naj po svoje doprinese k temu, da ne bomo prenehali z delovanjem.

D P K S

O CEPLJENJU KAKTUSOV

Različna so mnenja o cepljenju kaktusov. Nekateri ljubitelji ali zbiralci so mnenja, da so kaktusi mnogo lepsi, če rastejo na svojih koreninah. Za cepljene kaktuse menijo, da so pretegnjeni, nenormalni oblik, nerедno cvetijo. Skratka, da podlage estetsko slabo vplivajo na izgled kaktusov. Včasih pa je tudi nepoznavanje tehnike cepljenja vzrok za to. Sam sem bil dolgo časa podobnega mnenja. Na idejo o cepljenju so me navedli kaktusi, ki dolga leta niso prav nič zrastli in sem zaman čakal cvetje. Začel sem razmišljati

in prebirati literaturo o cepljenju. Pozanimal sem se pri priateljih, kaktusarjih, ki so cepljenje že obvladali. Zastavljal sem jim vprašanja o tem kako in na kakšne podlage cepijo.

Začel sem rezati podlage in nanje postavljal različne kaktuse. Frijeli so se redki. Še sem cepil in uspeh je bil vedno boljši. Prvo resno iskušnjo sem dobil z Aztekiumom. Sejanci so bili veliki kot buckine glavice. Čakal sem, da bodo zrastli, vendar so bili vedno manjši. Nekaj prvih sem pomečkal s prsti in pinceto. En sejanček sem z zemljo vred postavil na mizo in ga s čopičem očistil. Z levim kazalcem sem pritisnil na mizo koreninski del sejanca, v desno pa sem vzel čisto britvico in prerezal sejanec.

Skupaj z britvico sem ga prenesel na poprej pripravljeno podlago in ga z zobotrebcem izrinil nanjo. Namestil sem ga na sredino in obtežil z etiketo in vijakom. Vse skupaj sem postavil na toplo in senčno mesto. Po treh dneh sem obtežitev odstranil in cepljenec je ostal na svojem mestu. Potem še drugi, tretji. Dve leti po setvi se je prikazal na Aztekiumu prvi cvet in kasneje tudi plodovi s semenimi.

Uspeh cepljenja je v veliki meri odvisen od podlage. Cepimo vedno na podlago, ki raste. Knjiga: "Gajenje kaktusa" (Fleischer in Shutz), navaja, da moramo na *Eriocereus jusbertii* cepiti še pred začetkom rasti ali ko je podlaga uvenela. Prav s to podlago sem dosegel najboljše uspehe, vendar nikakršnih na uvenelo podlago, ampak samo na rastočo. *E. jusbertii* je primerna podlaga za večino vrst kaktusov.

Trichocereus pachanoi in *T. macrogonus* sta primerni pdlagi za Južno Ameriške vrste, kristatne oblike in brezklorofilne kaktuse.

Trichocereus spahianus se priporoča tudi za več Severno Ameriških vrst, vendar sam nimam dobrih izkušenj s to podlago.

Trichocereus pasacana je primerna podlaga za vse miniaturne vrste, ki na tej podlagi ne rastejo v višino in redno cvetijo. To podlago je najlažje razmnoževati s setvijo. Nanjo cepimo, ko ima v premeru 2 - 4 cm.

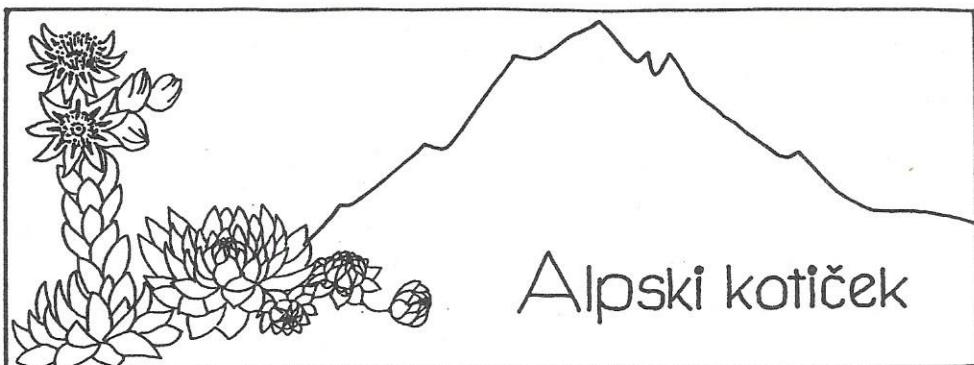
Echinopsis spec. (raste skoraj v vsaki hiši). Nanj cepim vse sejance. primejo se vse vrste. Odrežemo mu vrh le toliko, da je kambij velik kot pikica. Sejanec namestimo lahko točno na kambij (srednji del kaktusa). Prirastek v prvem letu je tudi do dvajsetkrat večji, kot pri rasti na svojih koreninah. Njegova slaba stran je brstenje, ki jemlje hrano cepljencu. Brste je potrebno večkrat odstranjevati.

Ostale podlage sem uporabljal redkeje, zato naj naštejem le nekaj rodov kaktusov, ki so primerni za podlage: *Opuntia*, *Myrtilo-cactus*, *Monvillea*, *Seleniocereus*, *Pereskia*, *Pereskiopsis* itd.

Zaželjene so debele in močne podlage. Višina naj bo le 2-4 cm, ker se sčasoma skrije pod cepljenec, ko le ta zraste in se razširi. Za brezklorofilne kaktuse naj bodo podlage višje (5-10 cm), ker le ti potrebujejo večjo klorofilno površino za svojo rast. S kratko podlago dosežemo, da se nam kaktus ne prevrača, ko postane večji in težji. V bistvu mu samo posodimo odpornejše korenine, kar je glavna naloga podlage.

Če hočemo videti cvetje vrst kaktusov, ki rastejo zelo počasi (Aztekium, Ariocarpus, Roseocactus, Uebelmania, Blosfeldia...) jih pač moramo cepiti. V dveh do štirih letih lahko že sezemo seme iz domače "njive".

Franci Pretnar

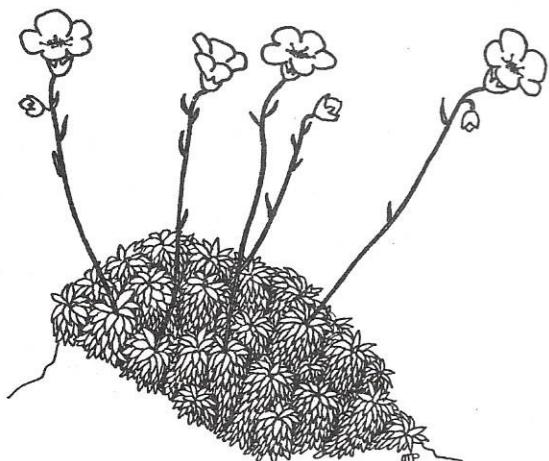
Alpski kotiček

CVETJE V STENI

Za mnoge je verjetno Stena (severna Triglavška stena) siv, nekristen svet. Strah vzbujajo tudi razburljivi članki o plezanju v tej steni. Vse le ni tako sivo in mrtvo, kot izgleda na prvi pogled. Preko stene vodijo lažje in težje plezalne smeri. Tečejo po grapah in robovih preko številnih prečnih polic. Marsiklje naletimo na majhne in lepe rastline.

V vznožju, ob vstopu v Steno se razrašča rušje, vmes pa se široko bohoti dehteče ravšje (dlakavi sleč) in slečnik. V žlebu, na

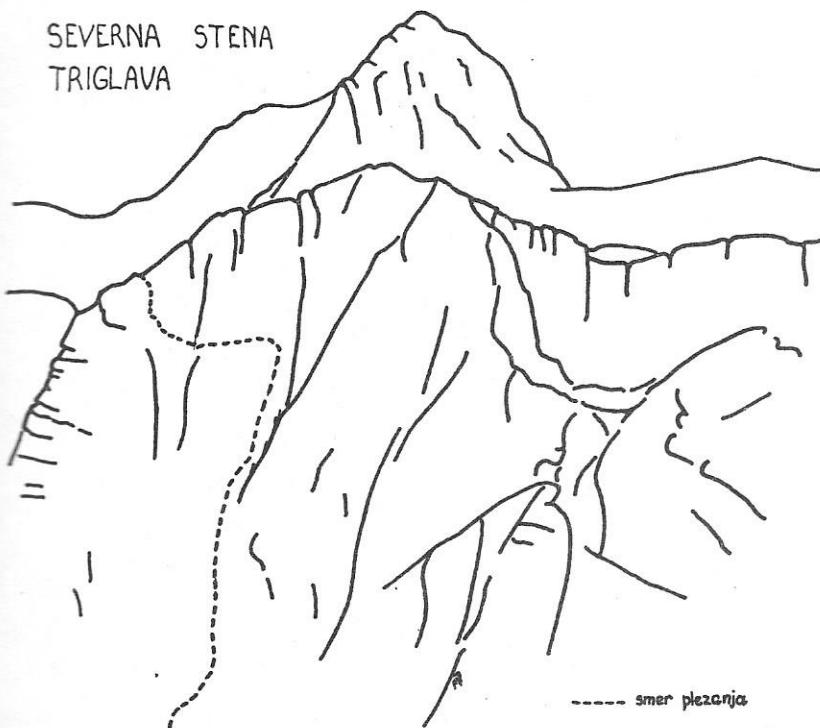
grušču rastejo blazinice kamnokrečev. Prijeti bo treba trdo in hladno salo. Vrv mi počasi drsi skozi roke. Gledam in varujem plezalca pred seboj. Tiho in mirno čemim pod sklalo. Pogledam pod noge in stojim na malem belem cvetu alpske mastnice. Prestopim se za nekaj centimetrov. Izpnem in že sopiham navzgor po razu. Osredotočim se na mirno, preračunljivo gibanje in sledim vrvi. Izpnem vponko iz klinu. V isti razpoki, malo nad klinom raste kamnokreč, še malo višje v ozki razpoki pa drobne homulice.

Saxifraga caesia

Počivava na "Nemškem turncu". Zlek nem se v mehko, sočno travo. Ob sebi zagledam lepe blazine triglavskie

SEVERNA STENA TRIGLAVA

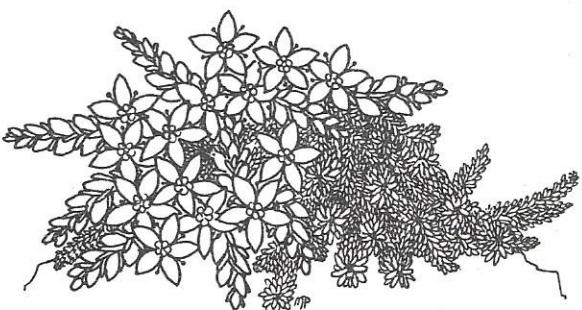

se smejojdrobne modre očke. Modre spominčice spominjajo na pomlad, čeprav je že konec avgusta, o čemer priča tudi planinski mah, ki se s svojim belim, skoraj prosojnim cvetom ziblje med kamenjem. Družbo mu dela Zoisova zvončnica. V desetih metrih se vrstijo trije letni časi zima, pomlad in poletje. Od nekod prirodnega helikopterja in me zmoti sredi razmišljjanja o letnih časih v mrzli steni, kjer se pogoji za rast menjajo na tako majhnem prostoru. Po ozki palici prideva do izstopa iz stene. Na grušču Stene so drobne blazinice brezstebelne lepnice. Lep je kontrast med rdečimi cvetovi, ki merijo le tri milimetre, in zeleno, kot mah mehko blazinico.

Še dvajset metrov brez rožic in na vrhu stene si seževa v roke. Rumeno modra madrouščica se smeji med kamni na melišču in dokazuje svoje skromne zahteve za rast in cvetenje. Med kamenjem opazim še nekaj drobnih cvetov, vendar ne poznam njihovih imen.

V teh tisoč metrih višinske razlike se kljub vsemu vidi mnogo rastlin, ki so prilagojene težkim življenjskim razmeram.

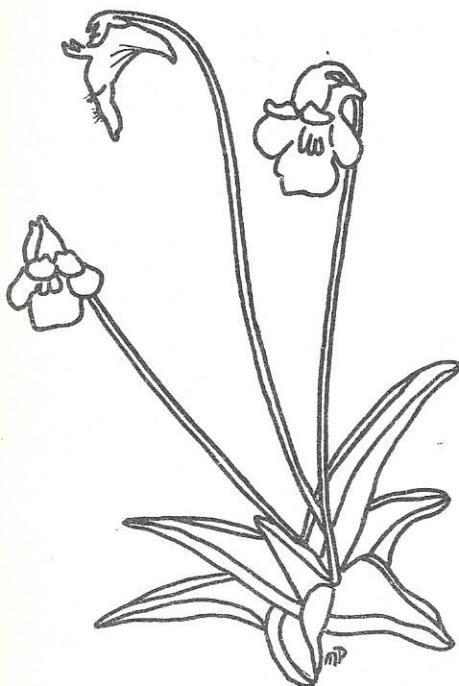
rože. Cvetovi so res temno rdeče barve kot zlatorogova kri. Sicer pa so to tudi zlatorogove police. Boljši alpinisti jim pravijo "avtocesta". Vlečejo se preko cele stene in so dolge 4,5 km. Po krepki malici nadaljujeva pot po sneženi grapi navzgor pod "Malo Črno steno". Nekaj metrov nad snežiščem bode na dan navadni alpski zvonček. Vijoličasti drobni cvetni listi migetajo v vetrju. Malo višje

Sedum acre

Po več letih sem se ponovno vrnil v Steno. Bolj kot kdajkoli sem občudoval te rastline, ki v tako nemogočih razmerah vztrajajo in sestavljajo svoj del privlačnosti Stene.

Franci Pretnar

Pingvicia alpina

Od blizu sem se srečala s studenci, ki napajajo Savo Dolinko in s tistimi, ki se pretočijo v slap Savice. Včasih mi je izpod nog zdrknil kamen, ki se bo morda kdaj, zglajen v prodnik, pridružil prodiščem pri Ljubljani. Kdo ve, kateri se je že tja prikotalil s samega Triglava. Kdor pozna skrivno pisavo kamnin, bi znal tudi to razvozlati. Na prodiščih pri Ljubljani bi našel zbrane kamnite pozdrave z vseh naših gorenjskih planin.

Najlepše v hribih pa so drobne, živobravne in nežne cvetke. Tam sem našla ne samo zvončnico in homulico, ampak kar nepregledne vrtote mnogih drobnih in ljubkih cvetk - krečev, sviščev, murk, netreskov - kdo bi jih vse naštel. Le malo jh je, ki tudi v dolini zacveto v enaki lepoti kot tam zgoraj. Ravno toliko, da nas vabijo: tja gor nas pridite pogledat!

Marija Prelec